

1 38-46 600
BUDAPESTI ÉPÍTŐ MESTEREK, KÖMÜVES-, KÓFARAGÓ- ÉS ÁCS MESTEREK
IPARTESTÜLETE

1906

KÖZLEMÉNYEK

1906

□ KIADJA AZ IPARTESTÜLET, BUDAPEST, VIII., NÉMET-UTCA 22 □

38. SZÁM

SZERKESZTŐ: SZIKLAI ZSIGMOND ÉPÍTŐ MESTER

JULIUS 15

11. 43, 44, 45 A -
Telefonunk: 87-08.

Az ipartestületben a hivatalos órák:

hétköznapokon d. e. 8-12-ig, hétfőn, szerdán, csütörtökön és pénteken d. u. 2-5 óráig, kedden és szombaton d. u. 3-7 óráig; ünnepnapokon d. e. 9-11 óráig. Vasárnap az ipartestület zárva marad.

A békéltető-bizottság a tárgyalásokat mindenkor keddi napon tartja és pedig:

március—október hónapokban este 7 óraker; november—február hónapokban este 6 óraker.

Az elöljáróság minden hónap második keddjén tartja rendes üléseit d. u. 4-5 óraker. Az elöljáróság tagjai külön meghívót kapnak a fontosabb tárgyak megnevezésével.

Hivatalos levelek az **Ipartestület** címére, nem pedig az elnök vagy a jegyző nevére címzendők.

Az ipartestület hivatalos lapja az **„Építő Ipar“**.

Előfizetési ára testületi tagoknak féláron évenként 8 korona. Előfizethetni a jegyzőnél.

Meghívó. A *községi választásoknál* az iparos-érdekek hathatósb érvényesítése ügyében az ipartestület összes szakosztályai f. hó 17-én (kedden) d. u. 4¹/₂ óraker ülést tartanak, melyre a tagok megjelenni sziveskedjenek.

Az *ipartestületi előljáróság* július 3-án ülést tartott *Jakabffy Ferenc* ipartestületi elnök elnöklése mellett. A *munkavezetők munkaviszonyának* rendezése tárgyában az előljáróság hozzájárult az építő szakosztály azon javaslatához, hogy rendezés előtt sürgősen szereztesse be az erre nézve Ausztriában és Németországban fennálló viszonyokra vonatkozó értesítések.

Illyés Gyula, ki kőművesmesterei iparendélyét évek előtt visszadta s azóta az ipartestületnek önkéntes tagja volt, de kötelezettségeinek az ipartestület irányában eleget nem tett, a tagok sorából töröltetett.

A küszöbön levő *községi választásokra* nézve elhatározott, hogy az ipartestület a többi fővárosi ipartestülettel karöltve és egyetértőleg fog eljárni, hogy a képviselő testületbe az iparosság az öt joggal megillető arányban jusson be.

Tisza és Kemény, a magyar vasbeton építési vállalat tulajdonosai az ipartestület tagjaiul fölvételnek.

Szabadíttatott 28 kőmives-, 4 kőfaragó- és 3 ácsstanonc, kik közül mind az iskolában, mind a mesterségben tanusított jeles előmenetelökért *Doszpot István* és *Tamási Lajos* kőmives tanoncok jutalmul egy-egy ezüst Szent-László érmet nyertek.

Az ácsszakosztály f. hó 2-án *Horváth József* elnöklésével tartott ülést.

A munkavezetők ügyének rendezése ügyében a szakosztály azt határozta, hogy a munkavezetői szerződés tervezetéhez hozzájárul, fenntartván azon módosításokat, melyeket az ácsipar külön viszonyai szabnak meg. A munkavezetők bérét a szabad egyezkedésnek kívánja fenntartani és mind a próbaidőt, mind a felmondás idejét 14 napban kívánja megállapítani.

Előadatott, hogy *Czipauer János* és *Fia* ácsmestereknél az ácssegédek (tizenketten), kedden június 26-án megszüntették a munkát, mert a cég a segédek követelésére nem bocsájtott el hétközben egy segédet, aki ellen semmiféle panasz föl nem merült. A cég az ügyet döntés végett a vegyes-bizottság elé vitte, mely azt határozta, hogy a segédek munkabeszüntetése jogtalan, hogy a segédek kötelesek a munkába visszatérni s a szakegylet azért szavatol. Ennek dacára az ácssegédek a munkába vissza nem tértek s a szakegylet, ahelyett hogy a segédeket arra kötelezte volna, a cég ellen a bojkottot elrendelte. Ezzel az ácssegédek szakegyletének szerződészegése megállapított és a szakegylet ebbeli eljárása miatt ellene az illetékes VII. ker. előjárásnál panasztétel határozottat el.

Az ácsszakosztály e hó 6-án tartott ülésében pedig elhatározta, hogy ha *Czipauer János* és *Fia* cégnél az ácsok e hó 10-ig munkába nem állnának, a budapesti ácsmesterek az összes ácssegédeket f. hó 14-én el fogják bocsájtani és őket a munkából ki fogják zárni.

Az építő- és kőmives-szakosztály dr. *Erős Sándor* elnök-

lésevel tartott ülésében foglalkozván a munkavezetők munkaviszonyának rendezésével, azt határozta, hogy mielőtt az ügy érdemébe bocsátkoznék, tájékozást kíván szerezni a szomszéd országokban erre nézve fennálló viszonyok felől s ha ezen adatok be lesznek kérve, *Jakabffy Ferenc* elnökből, dr. *Erős Sándor* alelnökből, *Bauer Henrik*, *Biró Gyula*, *Kúnfalvi Nándor*, *Sziklai Zsigmond* és *Wirth Ferenc Nándor* tagokból álló bizottság adjon véleményt.

A piaci árakat kutató bizottság jelentése 1906. július 15-én.

Óránkénti munkabérek:

39. 1 építő-munkavezető fizetése beleértve a betesegély-pénztári járulék s balesetbiztosítási díj fizetését ... kor.	1.50
40. 1 építő-segédmunkavezető különben m. 39. tétel ... „	1.—
41. 1 falazó kőműves „ „ „ ... „	0.70
42. 1 diszvakoló kőműves ... „	0.80
43. 1 fehér munkás „ ... „	0.90
44. 1 kőműves a lógó állványon 5 fillérrel több	
45. 1 állásoló munkavezető ... „	0.80
46. 1 állásoló munkás ... „	0.50
47. 1 habarcskeverő munkás ... „	0.40
48. 1 férfi napszámos ... „	0.36
49. 1 fiú „ ... „	0.25
50. 1 női „ ... „	0.25
51. 1 kőműves tanonc ... „	0.45
52. A rendes munkaidőn túl vagy az előtt 1—2 órával, valamint vasár- és ünnepnapokon teljesített munkáért fenti bérek 30 ⁰ / ₀ -al emelkednek. Éjjeli munkáért a 2-szeres óradíj számítandó.	
53. A munkagépek és függőállványok használatáért azoknak különfélesége szerint külön díj fizetendő.	
54. Az állványok és kézi szerszámok használatáért a fuvarozási költségeken kívül a béreknek 10 ⁰ / ₀ jár. Kőfejsze, vésők, ékek, sulykok kölcsöndíjja naponként és darabonként ... kor.	0.30
55. Benzinlámpa kölcsöndíjja (benzinnel együtt) óránként „	0.20
56. Kokszosár „ ... naponként „	0.50
57. Javítási munkálatoknál a munkások azon ideje, melyet a munkahelyre való menéssel vagy a mesterhez való visszajövetellel, vagy egyes anyagok és szerszámok hozatalára fordítanak, fenti egységárakkal számítandók.	

58. Villamos vagy más forgalmi eszköz költsége, hid vagy alaguti vám és egyéb külön kiadások felszámítandók.

Helyreigazítás. Lapunk utolsó (37.) számában a 70. oldalon az építési anyagok piaci árai közt a 2. és 3. tételek alatt felsorolt üreges téglá és budai pillértégla ára darabonként nem 5 fillérrel, hanem 0,5 fillérrel több. Ezt ily értelemben kérjük kiigazítani.

A Budapesti Építőmesterek Szövetségének 66 tagja van és az építő iparosok 36 városban és községben alakított szervezete csatlakozott ennek vezetése alatt a kölcsönösség alapján egymás támogatására. Ezen városok következők: *Apatin, Arad, Békés-Csaba, Budafok, Cegléd, Csongrád, Debrecen, Erzsébetfalva, Esztergom, Félegyháza, Gödöllő, Gyöngyös, Jászberény, Karcag, Kassa, Kispest, Kolozsvár, Nagyikinda, Nagykőrös, Ó-Becse, Pápa, Sátoralja-Ujhely, Simontornya, Szabadka, Szeged, Szegzárd, Szolnok, Szombathely, Temesvár, Török-Szt.-Miklós, Ujpest, Uj-Verbász, Ujvidék, Vác, Zenta és Zombor.*

Az iparát özvegyi jogon folytató iparos képesítéshez kötött iparokban képesített üzletvezető alkalmazni és bejelenteni köteles, ha személyes képesítése nincs.

Engedélyhez kötött iparoknál üzletvezető alkalmazásának csak akkor nincs helye, ha az üzletvezető az iparos személyes képesítésének és megbízhatóságának hiányát volna hivatva pótolni. (K. M. 1906. évi június 9-én 33.332. sz. a hozott elvi határozata).

Abból, hogy az 1884. XVII. t.-c. 40. §-a értelmében az iparos elhalálózása esetében az üzletet annak özvegye újabb bejelentés nélkül folytathatja, nem következik az, hogy az özvegy, amennyiben az általa folytatni kívánt ipar képesítéshez kötött iparágat képez, azt a képesítés kimutatása nélkül, illetve ha saját személyében az ipar gyakorlására képesítése nem volna, megfelelő üzletvezető nevezése és alkalmazása nélkül is folytathatná. Mert az idézett törvény 8-ik §-ában kifejezésre juttatott az a szabály, hogy ha valaki képesítéshez kötött mesterséget kíván üzni és a képesítést a törvény 4., 5. vagy 6. §-ában meghatározott módon igazolni nem

tudja, az az iparhatósági igazolványt csak oly feltétel alatt nyeri meg, ha üzletében olyan nagykorú, vagy nagykorúnak nyilvánított egyént alkalmaz, aki a 4., 5. vagy 6. §. rendelkezéseinek megfelel, az özvegyi jogon gyakorolható és képesítéshez kötött iparoknál is alkalmazandó. Következésképen a kéményseprő mesterek özvegyeinek erre vonatkozó bejelentései nemcsak hogy tudomásul veendő, hanem azok, amennyiben saját személyökben megfelelő képesítéssel nem bírnak, egyenesen reászorítandók, hogy megfelelő képesítéssel bíró üzletvezetőt alkalmazzanak.

Ugyancsak téves az alsó fokú iparhatóságoknak panasz tárgyává tett az az eljárása is, mely szerint azokat a bejelentéseket, melyekben egyes kéményseprőmesterek elaggott korukra, beteges voltukra vagy más méltánylást érdemlő körülményekre hivatkozva, felelős üzletvezetőik hatósági megerősítését kérik, visszautasítják. Mert az engedélyhöz kötött iparoknál üzletvezető alkalmazásának csak abban az esetben nincs helye, ha az üzletvezető az iparüző személyes képesítésének és megbízhatóságának hiányát lenne hivatva pótolni. Amennyiben azonban maga az iparüző a szükséges képesítéssel és megbízhatósággal saját személyében is rendelkezik s üzletvezetőt csakis elaggott korára, beteges voltára vagy más méltánylást érdemlő körülményre való tekintettel óhajt alkalmazni, az erre irányuló bejelentés tudomásul vételének az ipartörvény szempontjából mi akadály is sincsen.

Értesítés. Az ácssegédek által Czipauer János és fia ácsmesterek ellen életbeléptetett bojkott következtében a helybeli ácsmesterek és iparosok az ácssegédeknek kizárását határozván el f. hó 14-re, az ipartestület elnöksége körlevélben hívta fel az építő- és kőműves-szakosztály tagjait, hogy az ácsmestereket védelmi harcukban a segédek erőszakos túlkapásai ellen támogassák s a folyamatban levő ácsmunkákat ne sürgessék.

Uj tagokul az ipartestületbe beléptek:

Keppich Arnold építő mester, VI., Szondy-utca 23.

Stern Károly k. kőfaragó iparos, V., Katona József-utca 13.

Muraró Szylvester kisebb kőműves iparos, VII., Dohány-u. 104.

Tisza és Kemény beton-cement építő iparosok, VI., Szondy-u. 28.

Illyés Gyula volt kőműves mester a tagok sorából töröltetett.

A Budapesti Kerületi Betegsegélyző Pénztár és az Általános Munkás-Betegsegélyző-Pénztár egyesülvén, a kereskedelemügyi m. kir. Miniszter a két pénztár egyesülését, valamint az egyesült pénztárak új alapszabályait jóváhagyta.

Az alapszabályok 24-ik §-a szerint a tagok után fizetendő tagjárulék az átlagos napibér *három (3) százalékában* lett megállapítva.

E szerint 1906. július hó 1-étől kezdve a bejelentett munkások után a következő tagjárulék fizetendő:

Dijtáblázat.

Osztály	Az alkalmazottak osztályozása	Napi bér átlag	Fizetendő járulék hetenkint			Táppénz		Temetkezési pótlék
			munka- adói rész	alkal- mazotti rész	össze- sen	napon- kint	heten- kint	
			kor.	fill.	fill.	fill.	kor.	
1.	18 éven aluli alkalmazottak (tanoncok)	1	8	15	23	— 50	3.50	20
2.	nők keresetre való tekintet nélkül	2	15	29	44	1.—	7.—	40
3.	férfiak 3 korona napi keresetig	3	22	43	65	1.50	10.50	60
4.	férfiak 3 kor. napi kereseten felül	4	29	57	86	2.—	14.—	80

